

Torka på nötköttsgård

Det här materialet innehåller ett scenario i två steg. Ta er gärna tid att läsa, fundera och diskutera tillsammans. Missa inte checklisten i slutet. Där finns tips på hur ni kan förebygga och förbereda er för olika händelser.

Del 1: Läs

Det har varit en lång period av högsommarvärme och betesmarkerna börjar torka ut. Djuren har begränsat med skugga och söker sig till vattenkällor oftare än vanligt.

Foderlagret är redan ansträngt efter en svag skörd förra året, och det ser ut som att tillgången på grovfoder kan bli kritisk under stallperioden.

Väderprognosen visar att värmeböljan kommer att hålla i sig, och ni behöver snabbt fatta beslut om hur ni ska hantera situationen.

Del 1: Diskutera

- Vad gör ni?
- Hur minskar ni värmens påverkan på djur och produktion?
- Vilka externa resurser eller samarbeten kan hjälpa er?

Del 2: Läs

Värmeböljan har nu pågått i flera veckor, och situationen har blivit kritisk. Betesmarkerna är helt uttorkade, och vattentillgången börjar sina. Djuren visar tecken på stress – vissa har minskad aptit, medan andra söker skugga och undviker att röra på sig. Foderlagret är snart slut, och priserna på inköpt foder har skjutit i höjden eftersom fler lantbrukare är i samma situation. Även transportproblem gör det svårt att få hem foder i tid, och personalen börjar bli utmattad av det ökade arbetet.

Ni måste snabbt hitta lösningar för att hantera läget och samtidigt tänka på hur ni kan rusta er bättre inför framtida värmeböljor.

Del 2: Diskutera

- Vad gör ni?
- Vilka kontakter ni?
- Hur hade ni kunnat förebygga eller förbereda er för händelsen?

☑ **Checklista: Säkra foder och vatten**

- Bygg upp foderlager med buffert av grovfoder
- Anpassa betesstrategin genom rotation och justerad djurtäthet vid torka
- Säkra vattenförsörjning med extra vattentankar och reservkällor
- Se över försäkringar för foderbrist och produktionsbortfall
- Identifiera riskdjur och anpassa skötsel vid värme
- Skapa skuggmöjligheter med träd eller solskydd i hagar
- Samarbeta lokalt för foderutbyte och krishantering

💡 **Tips**

- Undvik onödig hantering av djur dagtid vid värme
- Håll koll på symtom som ökad andning och minskad aptit
- Planera resurser och undersök ekonomiskt stöd

⚠️ **Om du drabbas**

- Kontrollera tillgång och kvalitet på vatten dagligen
- Anpassa utfodring med halm, kraftfoder eller skogsbete
- Kontakta leverantörer och nätverk tidigt
- Flytta djuren eller använd vattenspridare för svalka

Om projektet

Materialet har tagits fram inom ramarna för projektet När krisen eller kriget kommer – beredskapsplanering i primärproduktionen av svenska livsmedel. Projektet syftar till att öka primärproducenters förmåga att arbeta förebyggande och ta fram alternativa planer för att bättre stå emot såväl fredstida kriser som krig.

Medverkande organisationer: Statens veterinärmedicinska anstalt, Länsstyrelsen Norrbottens län, Länsstyrelsen Gotlands län, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Hushållningssällskapet Halland, Skånesemin, Växa, Gård & Djurhälsan, Svensk fågel, Svenska ägg. Finansiär: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Samtliga bilder i detta material är framtagna med AI-stöd.